

адміністрування податків і зборів, а таких на жаль не представлено. Пояснювальна записка до проекту не містить обґрунтувань розмірів ставок додаткового імпортного збору, а також обґрунтування строку, на який пропонується запровадити додатковий імпортний збір. При обговоренні законопроекту Міністр фінансів Н.Яресько наголосила на прогнозних розрахунках надходжень додаткового імпортного збору, що складає 17,6 млрд. грн., що носить суперечливий характер. Так, виконання планових показників щодо адміністрування ввізного мита в 2014 році склала приблизно 91% (за 11 місяців – це 11,09 млрд.грн.). Різке збільшення в 2015 році планових показників по ввізному миту, ПДВ та акцизному податку із ввезених товарів, а також запровадження додаткового імпортного збору може спричинити невиконання таких необґрунтованих і «надутих» показників. 3) Невідповідність законодавчої ініціативи вимогам СОТ. У супровідних до законопроекту документах не надано обґрунтування внесеної законодавчої пропозиції в контексті повної відповідності вимогам СОТ щодо застосування заходів імпортного регулювання для підтримки рівноваги платіжного балансу. 4) Неврахування країни походження товару. У торгівлі між Україною та її партнерами - деякими державами та інтеграційними об'єднаннями функціонують автономні преференційні режими. Так, відповідно до типових Угод про вільну торгівлю між Урядом України та Урядом країни-партнера - “з набранням чинності цією Угодою Сторони повинні скасувати всі мита на імпорт товарів походженням з країни-партнера або України. Не запроваджуються жодні нові мита та еквівалентні миту податки і збори на імпорт”. Результатом таких дій є ризик виходу із Угоди однієї з сторін. 5) Невідповідність дати введення закону. Юридично некоректним є термін набрання чинності законом — з 1 січня 2015 року. Адже статтею XII Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1994 року передбачається, що Сторони, які застосовують обмеження відповідно до цієї статті, зобов'язуються уникати завдання непотрібної шкоди комерційним чи економічним інтересам будь-якої іншої сторони. 6) Ризик зростання контрабанди. Надмірне податкове навантаження спричинятиме перехід легальних поставок в тінь. 7) Інфляційний ризик. Додатковий імпортний збір нараховується на митну вартість товару і безпосередньо впливає на кінцеву ціну імпортованого товару. Даний платіж входить в основу нарахування для податку на додану вартість, що ще більше розкручуватиме «інфляційний маховик».

Таким чином, загальний висновок по імплементації закону №1562 «Про заходи щодо стабілізації платіжного балансу України відповідно до статті XII Генеральної угоди про тарифи й торгівлю 1994 року» негативний, оскільки крім фіскальної компоненти, яку буде дуже важко виконати фіскальній службі, він може призвести до великої кількості негативних ефектів у сфері зовнішньоекономічної діяльності України.

Віра ГІРНЯК, Ольга ЛУК'ЯНСЬКА

*Львівський інститут банківської справи Університету
банківської справи Національного банку України*

ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

В Україні виникла необхідність у розробці концепції фінансово-економічної безпеки вищих навчальних закладів на основі використання досвіду системи фінансування вищої освіти європейських країн.

Під впливом сучасних освітніх технологій та взаємодії різних дисциплін у дослідженнях Європейського Союзу формуються нові економічні інновації в освітній системі України: автономія вищих навчальних закладів [1], нові механізми державного фінансування освіти; диверсифікація джерел фінансування освіти.

Важливим чинником сучасного фінансового стану вищих навчальних закладів є державна політика, яка реалізується в обсягах фінансування вищої освіти.

В табл. 1 наводяться дані про загальні видатки зведеного бюджету на вищу освіту та їх частку в ВВП [3].

Таблиця 1

	Загальні видатки зведеного бюджету, млн. грн.	У % до ВВП
2000	2285,5	1,3
2005	7934,1	1,8
2009	20966,3	2,3
2010	24998,4	2,3
2011	26619,6	2,0
2012	28076,9	2,0

Видатки із зведеного бюджету в цілому на освіту в 2012 році склали 2 % від ВВП і взагалі не перевищували значення 2,3%, незважаючи на те, що відповідно до Закону України про освіту і науково-технічну політику чітко визначено, що відсоток від внутрішнього валового продукту, який витрачається на освіту, не може бути нижче 10%, третина з якого виділяється на вищу освіту.

Майже всі студенти в Німеччині (99%) відвідують державні університети, що фінансуються урядом. Уряд Данії надає вищу освіту абсолютно безкоштовно для своїх громадян, а також для громадян будь-якої країни Європейського Союзу. Більше того, уряд цієї країни також надає щомісячні стипендії студентам для покриття витрат на проживання. Австралійські університети є платними, і більшість студентів позичають гроші, щоб мати можливість здобувати освіту. Сума виплачується студентом з його майбутніх доходів (ця система відома як HELP). Австралійські випускники виплачують від 4% до 8% від свого річного доходу в майбутньому[2, 4].

Організація фінансово-економічної безпеки вищої освіти у європейських країнах здійснюється по-різному, так у Великобританії великою популярністю користуються гранти.

У доходах американських вищих навчальних закладів основною частиною є державні асигнування, близько третини фінансових ресурсів складають власні кошти вузів, зокрема плата за навчання. Також великою популярністю у забезпеченні фінансово-економічної безпеки ВНЗ користуються ендаумент-фонди.

Фінансування університетів у Бельгії забезпечується в більшій мірі платою за навчання прийнятих студентів та за рахунок грантів, що надає уряд та інші організації на реалізацію науково-дослідної роботи.

Проаналізувавши досвід розвинутих країн слід звернути увагу на те, що для фінансування вищих навчальних закладів можуть залучатися додаткові джерела фінансування, не заборонені законодавством, зокрема: плата за надання освітніх послуг, надходження від науково-дослідної діяльності вищого навчального закладу, орендна плата та інші. Враховуючи складну фінансову ситуацію в країні основними альтернативними напрямками забезпечення фінансової безпеки вищої освіти в Україні можуть бути:

- активна взаємодія ВНЗ з приватним сектором економіки шляхом комерціалізації результатів своєї наукової діяльності;
- розвиток непрофільної діяльності;
- довгострокове залучення фінансових пожертвувань від випускників з метою створення ендаументів;
- запровадження нових фінансових інструментів університетами, зокрема із використанням грантів, позик.

Список літератури:

1. Закон України “Про вищу освіту” від 1.07.2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page3>.
2. Education GPS // OECD source [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gpseducation.oecd.org/CountryProfile?primaryCountry=DNK&tr=10&topic=EO>.
3. Зверяков М. І. Методика впровадження системи бюджетування у вищих навчальних закладах / М. І. Зверяков // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rectors.odessa.ua/ua/uploads/rishenny-rady2/dokla-na-zsr.doc>

Олена ГНАТІВ

Львівський інститут банківської справи УБС НБУ

УДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ АДАПТАЦІЇ ДОСВІДУ РОЗВИНЕНИХ КРАЇН

Стабільне економічне зростання - основне завдання будь-якого уряду. Проте без ефективної системи оподаткування досягти цього майже неможливо. Саме тому податкова система України завжди була і залишається в центрі уваги законодавців, які неодноразово переглядали та вдосконалювали її. Проте вітчизняна податкова система залишається однією з найменш сприятливих як для ведення та розвитку бізнесу, так і для повсякденного життя населення.

Метою роботи є дослідження досвіду вдосконалення податкових систем розвинених країн та можливостей його адаптації для використання в Україні.

Характеризуючи чинну податкову систему України, вітчизняні та зарубіжні науковці Я. Литвиненко, І. Якушик, О. Антонова, О. Ряба, Н. Гончарук, Н. Тютюров виділяють наступні її недоліки:

- високий податковий тиск на підприємницькі структури;
- нерівномірність і несправедливість розподілу податкового навантаження;
- неузгодженість та протиріччя окремих норм податкових законів, їх нестабільність;
- безсистемне та необґрунтоване надання пільг;
- неврегульованість правових гарантій для учасників податкових відносин, відсутність прозорих та ефективних механізмів захисту прав платників податків;
- проблема подвійного оподаткування [1, с.213].

Звичайно, усі ці проблеми існують, але для їх вирішення здійснюються необхідні дії. Про проведення дій щодо вирішення і усунення недоліків податкової системи України свідчить те, що у рейтингу Doing Business-2014 Україна піднялася на 25 пунктів у порівнянні з тогорічною версією рейтингу – на 112-е місце. Якщо ж враховувати нові країни-учасники рейтингу, зростання склало 28 пунктів. Україна названа топ-реформатором в світі з точки зору удосконалення регуляторного середовища. Експерти Світового банку зафіксували реформи в Україні у 8 сферах з 10 [2].

У субрейтингу «Paying Taxes-2014» («Сплата податків») Україна піднялася на 4 пункти. Експерти Світового банку відзначали спрощення сплати податків шляхом удосконалення системи електронного документообігу, спрощення звітності за податком на прибуток, ПДВ і соціальним внеском, завдяки чому скоротився час на подачу звітності на 101 годину (з 491 до 390 годин), спрощення процедури одержання посвідчення платника ПДВ тощо [2].

Усе вищезазначене обумовлює необхідність подальшого реформування системи оподаткування в Україні. Зокрема, першочерговим завданням є зниження як прямого так і непрямого податкового тягаря. Світовий досвід свідчить, що співвідношення прямих і непрямих податків залежить від життєвого рівня переважної частини населення, досконалості механізму стягнення податків, рівня податкової культури та ін. Так, у багатьох європейських країнах переважають прямі податки. В Україні ситуація інша - чинна вітчизняна система оподаткування переобтяжена непрямими податками, які складають переважну більшість усіх податкових платежів.

Іноземні системи прямого оподаткування мають апробовану часом практику становлення та розвитку на базі глибокого усвідомлення кожним платником податку свого конституційного обов'язку – сплати податків [3, с. 123]. Крім реформування основних податків в Україні велику увагу необхідно приділити способу надання податкової звітності. Адже впровадження нових механізмів звітування платників податків шляхом подання